

บทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง

นางสาว สมกมล ลิ้มปิชัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการสื่อสารมวลชน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-569-873-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015420

i 16304745

THE IMPACT OF THE TAPE CASSETTE BUSINESS
ON CREATIVITY OF THAI POPULAR SONGS

Miss Samakamon Limpichai

The logo of Chulalongkorn University, featuring a central emblem with a sunburst at the top, a tiered structure in the middle, and a base with two circular motifs. The emblem is surrounded by a decorative border.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Mass Communication
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-569-873-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง

โดย

นางสาว สมกมล ลิ้มบิชัย

ภาควิชา

การสื่อสารมวลชน

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ทวาร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชวิญ เรือง กิติวัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาณุจนา แก้วเทพ)

สมกมล ลิ้มปิชัย : บทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง (THE IMPACT OF THE TAPE CASSETTE BUSINESS ON CREATIVITY OF THAI POPULAR SONGS)

อ.ที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล, 248 หน้า

ธุรกิจเทปเพลงไทยสากลเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในช่วงระยะ 10 ปีที่ผ่านมา การดำเนินธุรกิจดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อวงการสร้างสรรค์ผลงานเพลงของศิลปินเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่าศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงในปัจจุบันซึ่งตกอยู่ภายใต้วัฏจักรของระบบธุรกิจนั้นไม่มีเสรีภาพอย่างเต็มที่ในการสร้างสรรค์งานและเป็นผลให้เพลงที่ออกมานั้นไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรเพราะมีลักษณะเป็น "ธุรกิจสินค้า" มากกว่า "ธุรกิจศิลป์"

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายจะศึกษาถึงประวัติความเป็นมา วิวัฒนาการและสภาพการดำเนินธุรกิจเทปเพลงไทยสากลในปัจจุบัน ตลอดจนคุณลักษณะการสร้างสรรค์ผลงานเพลงของศิลปิน ทั้งนี้โดยมีสมมติฐาน 2 ข้อ คือ หนึ่ง "การแข่งขันกันในการดำเนินธุรกิจเทปเพลงไทยสากลเป็นผลให้การสร้างสรรค์ผลงานเพลงของศิลปินมุ่งหวังผลทางด้านการตลาดมากกว่าคำนึงถึงคุณค่าของงานศิลปะ" สอง "ลักษณะที่เป็นธุรกิจของเทปเพลงไทยสากลมีส่วนทำให้การสร้างสรรค์ผลงานเพลงที่ออกมามีลักษณะซ้ำซากและลอกเลียนแบบกันเป็นส่วนใหญ่" ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของศิลปินเกี่ยวกับลักษณะของการสร้างสรรค์ผลงานเพลง

ผลการวิจัยพบว่าการสร้างสรรค์ผลงานเพลงของศิลปินนั้นจำเป็นต้องเป็นไปตามแนวทางที่ผู้ผลิตวางไว้และตามทิศทางของตลาด ทั้งนี้เป็นเพราะธุรกิจเทปเพลงไทยสากลที่ได้เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนศิลปินให้มีความพร้อมในการสร้างสรรค์งานมากขึ้น แต่ทว่าขณะเดียวกันก็เป็นการบั่นทอนจินตนาการของศิลปินที่ไม่อาจสร้างงานตามความต้องการของตนได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าศิลปินมุ่งสร้างงานออกมาขายเพื่อความอยู่รอดและผลประโยชน์ที่จะได้รับมากกว่าสร้างงานตามครรลองแห่งศิลปะ ด้วยเหตุนี้สมมติฐานที่ 1 จึงเป็นจริงด้วยเหตุผลที่กล่าวมา นอกจากนั้น จะสังเกตเห็นว่าจากการที่ศิลปินพยายามสร้างสรรค์ผลงานที่คาดว่าจะได้รับความนิยมและขายได้นั้นทำให้ศิลปินต้องคอยสังเกตว่าในขณะที่ผู้ฟังนิยมฟังเพลงแนวใดเพื่อที่จะได้สร้างงานในลักษณะเดียวกัน ฉะนั้นทำให้เพลงที่ออกมาจำนวนมากมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้นสมมติฐานที่ 2 จึงเป็นจริง

ในการปรับปรุงระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลควรอย่างยิ่งที่ทั้งผู้ผลิต ศิลปินและผู้ฟังจะต้องร่วมมือกันกล่าวคือ ผู้ผลิตนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบในการผลิตผลงานด้วยการส่งเสริมศิลปินให้มีโอกาสพัฒนาฝีมือและความสามารถ ศิลปินควรตระหนักถึงหน้าที่ของตนในการสร้างงานที่เป็น "ศิลปะ" ไม่ใช่ "สินค้า" และ ผู้ฟังควรจะมีวิจารณญาณในการฟังเพลงที่มีคุณค่าทางสุนทรียภาพ

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน

สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน

ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ สมกมล ลิ้มปิชัย

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *John Shaw*

SAMAKAMON LIMPICHAI : THE IMPACT OF THE TAPE CASSETTE BUSINESS ON CREATIVITY OF THAI POPULAR SONGS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.DR.RAWEEWAN PRAKOBPOL, Ed.D. 248 PP.

Thai popular song tape cassette business has played an important role during the past decade. This business has had an enormous impact on the creativity of song artists. As these artists are confined within the circle of commercial system, a number of their songs lack standard and quality. Their works have become more like "commercial products" rather than "artistic products."

This thesis is aimed to study the history, development, and the present situation of the Thai popular song tape cassette business as well as the ways and means of the artists' creativity. The hypothesis proposes that: firstly, the competition has resulted in artists aiming to gain profit from the market rather than giving attention to the qualitative value of songs; secondly, commercialism has caused most songs to become monotonous and imitative. In this thesis, the researcher collected materials and data from questionnaires in order to accumulate different views of artists concerning the creativity of their songs and the present situation in tape cassette business circle.

The outcome of the research indicates that the production of songs rely on the concept which has been set by producers and due to the direction of the market. The circumstances which have affected the artists and their imagination stem from the fact that the business system of Thai popular song tape cassette demands artists to be constantly ready to create work. Moreover, many artists are encouraged to create in order to survive and profit instead of pursuing the ethics of art. Therefore, the first hypothesis is proven correct. Because artists attempt to create songs which are expected to be widely accepted, they have to observe the kind of popular songs which appeal to the audience so that they could follow the trend. As the result, most Thai popular song tape cassettes have little difference from one another, hereby, proving the second hypothesis to be true.

In order to improve the Thai popular song tape cassette business system, producers, artists, and audience should all co-operate according to the following: the producers must take responsibility by encouraging artists to improve their skill and virtuosity; the artists should be aware of their role in creating "art" not "commodity"; the audience should have value judgement in what kind of songs they consume.

ภาควิชา การสื่อสารมวลชน
สาขาวิชา การสื่อสารมวลชน
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติต พลทพล นิธิ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พลทพล นิธิ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา แก้วเทพ กรรมการ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ขวัญเรือน กิติวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำปรึกษาและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการท้าวิจัยครั้งนี้ด้วยดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ได้รับความกรุณาและความร่วมมือจาก คุณสุวัฒน์ วรดิลก คุณเพ็ญศรี พุ่มชูศรี คุณวินัย พันธุรักษ์ คุณสมาน นายน คุณเรวัต พุทธินันทน์ ประธานกรรมการบริษัท แกรมมี เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด คุณวิชชุ ภาวะสุทธิรักษ์ ผู้จัดการบริษัท ศรีเอเทีย อาร์ทิสต์ จำกัด คุณวิชาตี จิราธิยุต ผู้จัดการบริษัท อีเอ็มไอ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้ให้ข้อมูลและรายละเอียดต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการท้าวิจัยนี้เป็นอย่างมาก

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณวิชิต อมรวิรัตนสกุล ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เก็บข้อมูลมาโดยตลอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์อภิรักษ์ โขษยานนท์ ที่ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนการท้าวิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา และ คุณธাত্রี ลิขนะพิชิตกุล ที่ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ความกรุณาและความมีน้ำใจที่ผู้วิจัยได้รับจากทุกท่านในครั้งนี้จะติดตรึงอยู่ในความทรงจำตลอดไป

สมกมล ลิ้มปิชัย

กุมภาพันธ์ 2532

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ด
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
ขอบเขตของงานวิจัย	12
ปัญหาการวิจัย	17
ข้อตกลงเบื้องต้น	17
สมมติฐานในการวิจัย	18
ข้อจำกัดของงานวิจัย	18
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	19
2. แนวคิด แบบจำลอง และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
แนวคิด	20
องค์ประกอบของเพลง	23
การประกอบธุรกิจเทปเพลง	24
แบบจำลอง	25
แบบจำลองของเคอเพลอร์ว่าด้วย	
ระบบสื่อสารมวลชนอเมริกัน	26
แนวคิดของสำนักแฟรงค์เฟิร์ต	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	48
การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
4. ประวัติความเป็นมาของธุรกิจเทปเพลงไทยสากล	
จากยุคบุกเบิก-ปัจจุบัน	54
กำเนิดและวิวัฒนาการของเพลงไทยสากล	54
วิวัฒนาการทางรูปแบบและเนื้อหาของ	
เพลงไทยสากลจากอดีต-ปัจจุบัน	80
วิวัฒนาการจากแผ่นเสียงเพลงไทยสากล	
มาเป็นเทปคาสเซ็ทเพลงไทยสากล	85
กำเนิดและวิวัฒนาการของธุรกิจเทปเพลงไทยสากล .	90
โครงสร้างของบริษัทเทปเพลงไทยสากล	91
- บริษัทผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลง	93
- บริษัทส่งเสริมการขายหรือบริษัทโปรโมชัน .	99
- บริษัทจัดจำหน่าย	107
ประวัติความเป็นมาและการดำเนินงานของ	
บริษัทเทปเพลงไทยสากล	108
5. ผลการวิจัย	118
ตอนที่ 1 : การวิเคราะห์สภาพการดำเนินธุรกิจ	
เทปเพลงไทยสากล	118

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

ตอนที่ 2 : การวิเคราะห์ลักษณะการสร้างสรรค์	
ผลงานเพลงไทยสากล	124
ลักษณะของเพลงที่มีคุณภาพ	124
ผลงานเพลงไทยสากลในอดีตและ	
ปัจจุบัน	129
องค์ประกอบของเพลงไทยสากล	
ในปัจจุบัน	142
- ท่วงทำนอง	143
- จังหวะ	144
- เนื้อร้อง	145
- เสียงประสาน	149
คุณภาพของเทปเพลงไทยสากล	
ในปัจจุบัน	150
ความซ้ำซากทางรูปแบบและเนื้อหา	
ของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	155
การปรับปรุงคุณภาพของ	
เทปเพลงไทยสากล	159
ตอนที่ 3 : การวิเคราะห์บทบาทของการดำเนินงานธุรกิจ	
เทปเพลงไทยสากลที่มีต่อการสร้างสรรค์	
ผลงานเพลงไทยสากล	162
6. บทสรุป อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ	167
ที่มาของธุรกิจเทปเพลงไทยสากล	168
สภาพของธุรกิจเทปเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	168
แนวโน้มของธุรกิจเทปเพลงไทยสากลในอนาคต	169
บทบาทและหน้าที่ของธุรกิจเทปเพลงไทยสากล	
ที่มีต่อสังคม	172
ผลสืบเนื่องจากการดำเนินงานธุรกิจเทปเพลงไทยสากล .	173

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความเจริญก้าวหน้าของ ระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากล	176
ความคาดหวังในอนาคต :	
บทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากล	177
ข้อเสนอแนะ	178
 บรรณานุกรม	 181
 ภาคผนวก	 189
ก. บริษัทเทปเพลงไทยสากล	190
บริษัทผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลง	190
- บริษัท สเปซเฮียเตอร์ จำกัด	191
บริษัทส่งเสริมการขายหรือโปรโมชั่น	193
- บริษัท ซาวด์สเกล จำกัด	193
บริษัทจัดจำหน่าย	195
- บริษัท ไรต้าแผ่นเสียงและเทป จำกัด	195
- บริษัท เอ็มจีเอ จำกัด	199
- ห้างหุ้นส่วนจำกัด ออนบ้า สเตอริโอ	201
- บริษัท ซีบีเอส(ประเทศไทย) จำกัด	204
- บริษัท อีเอ็มไอ(ประเทศไทย) จำกัด	205
บริษัทผลิตและสร้างสรรค์ผลงานเพลง-บริษัทโปรโมชั่น	208
- บริษัท แกรมมี่ เอ็นเตอร์เทนเมนต์ จำกัด	209
- บริษัท คีตาแผ่นเสียงและเทป จำกัด	213
- บริษัท ครีเอทีฟ อาร์ทิสต์ จำกัด	216
- บริษัท นิธิทัศน์โปรโมชั่น จำกัด	218
- บริษัท ไนท์สปอต โปรดั๊กชั่น จำกัด	222
- บริษัท โปรมีเดียมาร์ท จำกัด	225
- บริษัท เมโทรแผ่นเสียงและเทป จำกัด	227

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
- บริษัท มีวสิคไลน์ จำกัด	228
- สำนักงาน รถไฟคนตรี	230
- บริษัท ห้องอัดเสียงทอง จำกัด	232
บริษัท โพรโมชัน-บริษัท จัดจำหน่าย	235
- บริษัท อโซน่า โพรโมชัน จำกัด	235
บริษัท ผลิตและสร้างสรรค์ผลงาน-บริษัท โพรโมชัน- บริษัท จัดจำหน่าย	237
- บริษัท อาร์.เอส. โพรโมชัน กรู๊ป จำกัด	238
ข. เกณฑ์ในการสำรวจความคิดเห็นของ ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสากล	245
ประวัติผู้เขียน	248

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสากล ที่มีต่อลักษณะของเพลงที่มีคุณภาพ	127
2	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสากล ที่มีต่อความแตกต่างระหว่างเพลงไทยสากลในอดีตและ ปัจจุบัน	129
3	ความแตกต่างระหว่างเพลงไทยสากลในอดีตและปัจจุบัน	130
4	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ ท่วงทำนองของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	143
5	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ จังหวะของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	144
6	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ เนื้อร้องของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	146
7	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ เสียงประสานของเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	149
8	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ คุณภาพของเทปเพลงไทยสากลในปัจจุบัน	152
9	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ ความซ้ำซากทางรูปแบบและเนื้อหาของเพลงไทยสากล ในปัจจุบัน	156
10	ความคิดเห็นของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงที่มีต่อ การปรับปรุงคุณภาพของเทปเพลงไทยสากล ในปัจจุบัน	160
11	ความคิดเห็นของศิลปินเกี่ยวกับบทบาทของการดำเนิน ธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างสรรค์ผลงานเพลง	163
12	สภาพการดำเนินธุรกิจเทปเพลงไทยสากลในปัจจุบัน ..	171
13	ลักษณะการดำเนินธุรกิจของบริษัทเทปเพลงไทยสากล .	242

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แบบจำลองของ เคอเพลอร์ เกี่ยวกับระบบสื่อสารมวลชน อเมริกัน	27
2	แบบจำลองของระบบการค้าเงินธุรกิจเทบเพลงไทยสากล	32
3	วงจรของธุรกิจเทบเพลงไทยสากล	154

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY